

УДК 351.711

ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД ЯК ЗАСІБ МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**Птащенко О.В., Гончарова К.Ю., Шутенко В.П.****ELECTRONIC GOVERNMENT AS A MEANS OF MODERNIZING
PUBLIC ADMINISTRATION****Ptashchenko O.V., Goncharova K.Yu., Shutenko V.P.**

На сьогоднішній день розвиток інформаційних технологій став головним фактором для розвитку світового співтовариства. Такі зміни призводять до глобальних зрушень у економічній, соціальній, політичній та культурній сферах. Актуальність обраної теми є обумовленою наступними причинами: по-перше, інформаційно-комунікативні технології все більше стали впливати на громадський розвиток та думку, тож у результаті, з даних агентства «Semantrum» кількість інтернет користувачів в Україні з кожним роком збільшується і зараз ця цифра становить близько 21,6 користувачів, по-друге, в таких умовах більшість централізованих структур не в змозі реагувати на стрімкі зміни у зовнішньому середовищі, тож виникає потреба у збільшенні мобільності державних служб. Перш за все, для просування інформаційного суспільства необхідна єдиної системи законодавства, різні інформаційно-комунікаційні технології і загальнодержавні інформаційно-аналітичні системи різного рівня та призначення. На сьогодні пріоритетних завданням для України є створення такого суспільства, яке допоможе безперешкодно створювати та накопичувати інформацію та знання, забезпечить вільний доступ до них. Таким чином, кожен громадянин отримує можливість в повній мірі реалізувати свій творчий потенціал і тим самим сприяти суспільному і особистому розвитку.

Ключові слова: електронний уряд, держава, інформаційно-комунікативні технології, централізовані структури, електронне управління, Україна.

Вступ. Український ринок інформаційних технологій активно розвивається. Положення України в рейтингу країн за Індексом мережевої готовності на 2015 рік у порівнянні з рейтингом 2012 року покращився на 4 позиції (71 місце серед 143 країн). Обсяги інвестицій в сфері інформатизації поступово зростають. Але на сьогоднішній день і досі немає ефективної взаємодії громадян з державою. Тому створення «електронного уряду» передбачає побудову загальнодержавної розподіленої системи громадського управління, що реалізує рішення повного спектра задач, пов'язаних з управлінням документами і процесами їх обробки

- автоматизовані державні служби, основними функціями яких є забезпечення вільного доступу громадян до всієї необхідної державної інформації, збирання податків, реєстрація транспортних засобів і патентів, надання необхідної інформації, укладання угод і оформлення постачань необхідних державному апаратові матеріалів і оснащення. Це може призвести до зниження витрат і економії коштів платників податків на утримання і фінансування діяльності державного апарату, збільшення відкритості та прозорості діяльності органів управління.

Та незважаючи на позитивну динаміку в розвитку ринку інформаційних технологій, положення України в сфері електронного уряду погіршується. За індексом електронного уряду ООН 2014 (UN E-Government Index) Україна зайняла 87 місце серед 193 можливих, тоді як за 2011-2012 рр. - 68 з 193. Це може бути пов'язано з нерівномірністю розвитку ІКТ в регіонах, а також відсутністю цілісної системи міжвідомчого обміну даними в електронній формі. Проблеми, що перешкоджають впровадженню електронного уряду в Україні носять міжвідомчий, міжрегіональний характер, а значить, не можуть бути вирішені окремими органами виконавчої влади. Всі ці фактори зводять нанівець досягнення в ІКТ-сфері.

Аналіз основних досліджень та публікацій.

Дослідження електронного уряду, як способу модернізації електронного управління в Україні присвячують увагу наступні автори Т.В. Меркулова, К.О. Линьов, І.А. Биков та ін.

Мета. Мета статті полягає в тому, щоб дослідити централізовану модель регулювання інформаційних потоків завдяки формування системи електронного врядування.

Матеріали та результати дослідження.

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в сучасному світі повсюдно тягне за собою багатосторонні тенденції, в тому числі трансформацію сфер людської діяльності і

суспільних інститутів. У контексті трансформації політичних інститутів і державного управління з урахуванням вимог інформаційної епохи національні уряди ставлять перед собою актуальну сьогодні і на перспективу завдання - забезпечення ефективного формування, функціонування та розвитку системи «Електронний уряд». Впровадження ІКТ в органи державної влади дозволяє підвищити результативність їх діяльності, сформувати нові, засновані на довірі, взаємної відповідальності і співпраці, взаємини між державою, громадянами та бізнес-структурами. У більшості передових країн світу розроблені та реалізуються комплексні програми, що передбачають стратегії інформаційного розвитку країни. Також світове співтовариство приділяє особливу увагу цій сфері і проводить величезну роботу по ефективному міжнародному співробітництву, дослідницької діяльності та реалізації глобальних інноваційних проектів.

Згідно з «Концепцією розвитку електронного урядування в Україні», затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р, «Електронне урядування - форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян». Впровадження електронного урядування передбачає не тільки використання ІКТ в державному управлінні, а також і організаційні зміни і придбання нових навичок з метою підвищення якості державних послуг і розвитку демократичних процесів.

Згідно з останніми дослідженнями ООН (United Nations E-government Survey 2016) щодо розвитку електронного урядування (E-Government Development Index) Україна посіла 62 місце серед 193 країн. Це свідчить про значне відставання України від світових темпів розвитку електронного урядування та необхідність удосконалення державної політики у даній сфері.

На сьогоднішній день існує неурядовий ресурс iGov.org.ua. Реалізаторами виступили топ-менеджер ПриватБанку Дмитро Дубілет і экс-радник Мінекономрозвитку Яника Мірило. Щоб скористатися послугами порталу, необхідна наявність електронного цифрового підпису або оформлена банківська карта, а також обліковий запис в системі ідентифікації громадянина BankID. До системи підключені: ПриватБанк, Ощадбанк, Банк «Михайлівський», Platinum Bank та Fidobank.

Також можемо бачити систему електронних державних закупівель під назвою ProZorro. Система забезпечує прозорість процесу держзакупівель і значно економить бюджетні кошти. При цьому за торгами може спостерігати кожен охочий. З 1 квітня 2016 року введено в дію Закон України «Про

публічні закупівлі», метою якого є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції. Прийняття цього закону дозволило перейти на електронний формат вибору постачальників товарів і послуг для державних органів.

19 червня 2017 року стартував пілотний проект «eHealth» - єдина електронна система, яка об'єднує всі документи та процеси охорони здоров'я. Електронна система «eHealth» дає пацієнту більше можливостей обирати лікаря, записатися на прийом та уникнути черг, зберігати медичні дані, які можна використати в потрібний момент будь-де в Україні. Процедура запуску «eHealth» прописана у законопроекті «Про державні фінансові гарантії».

З 29 серпня 2015 р. на сайті голови держави запровадив спеціальний розділ для електронних петицій, що дозволяє українцям вносити свої пропозиції главі держави. Щоб петицію розглянули, вона повинна набрати 25 тисяч підписів протягом трьох місяців.

Відповідно до Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» запустили портал «E-data» для прозорого відстеження усіх державних витрат на якому оприлюднюється інформація про використання публічних коштів та реалізується ідея «Прозорого бюджету».

Для забезпечення виконання норм Закону України від 02.07.2015 № 577-VIII щодо електронної петиції створено Єдину систему місцевих петицій створено в рамках програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP), що фінансується Швейцарською Конфедерацією та виконується Фондом Східна Європа, Фондом InnovaBridge у партнерстві з Державним агентством з питань електронного урядування.

Висновок. Таким чином, можна зробити висновок про те, що процедура впровадження електронного урядування не стоїть на місці. Та існують проблеми, пов'язані більш з населення України. Головною проблемою в реалізації українського електронного уряду є ідентифікація громадянина при використанні онлайн-послуг. Не всі українці мають електронним цифровим підписом, яка необхідна для підтвердження особи, і навіть при достатній популярності банківських карт не всі володіють обліковим записом в BankID. Ще одна з проблем - інтернет-неосвіченість старшого покоління. Багато пенсіонерів не готові звикати до особливостей сучасних технологій і не розуміють своїх вигод від цього. Втім, для них залишається звичайні відомства з можливістю обговорити всі негаразди сучасного життя в тісних коридорах адміністративних будівель. Інша проблема - фінансування таких проектів. В основному вони формуються на волонтерському рівні. Наприклад, той же iGov.org.ua. Надалі ініціативу може

перехопити держава. Не всі чиновники раді змінам і не хочуть просувати цю ідею, розуміючи, якими збитками обернеться для них e-government.

Література

1. «Концепція розвитку електронного урядування в Україні», затверджена розпорядженням КМУ від 20 вересня 2017 р. № 649-р.- Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250287124>
2. Закон України «Про публічні закупівлі» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 9, ст.89) – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
3. Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 16, ст.109) – [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/183-19>
4. Закон України "Про звернення громадян" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 47, ст.256) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
5. ПОРЯДОК оприлюднення на єдиному веб-порталі використання публічних коштів інформації про платіжні трансакції на єдиному казначейському рахунку (ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2015 р. № 676) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/676-2015-%D0%BF>
6. Електронна система «eHealth» - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.ehealth-ukraine.org/>
7. Портал державних послуг «iGov» - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://igov.org.ua/>
8. ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ - Офіційне інтернет-представництво Президента України - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://petition.president.gov.ua/>
9. Система електронних державних закупівель «ProZorro» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://prozorro.gov.ua/>
10. Портал використання публічних коштів «E-data» - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://spending.gov.ua/>
11. Єдина система місцевих петицій [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://e-dem.in.ua/>
12. E-GOV у світі. Світовий досвід е-урядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nc.gov.ua/menu/e_gov/
13. Принципи організації електронного уряду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/12210605/politologiya/printsipi_organizatsiyi_elektronnogo_uryadu

References

1. «Kontseptsiya rozvytku elektronnogo uryaduvannya v Ukrayini», zatverdzhena rozporядzhenniam KМУ vid 20 veresnya 2017 r. № 649-r.- Rezhym dostupu: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250287124>
2. Zakon Ukrayiny «Pro publichni zakupivli» (Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR), 2016, № 9, st.89) – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
3. Zakon Ukrayiny «Pro vidkrytist' vykorystannya publichnykh koshtiv» (Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR), 2015, № 16, st.109) – [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/183-19>

4. Zakon Ukrayiny "Pro zvernennya hromadyan" (Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny (VVR), 1996, № 47, st.256) [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
5. PORYADOK opryludnennya na yedynomu veb-portali vykorystannya publichnykh koshtiv informatsiyi pro platizhni transaktsiyi na yedynomu kaznacheys'komu rakhunku (ZATVERDZHENO postanovoyu Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 14 veresnya 2015 r. № 676) [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/676-2015-%D0%BF>
6. Elektronna systema «eHealth» - [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: <https://www.ehealth-ukraine.org/>
7. Portal derzhavnykh posluh «iGov» - [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: <https://igov.org.ua/>
8. ELEKTRONNI PETYTSIYI - Ofitsiyne internet-predstavnytstvo Prezydenta Ukrayiny - [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: <https://petition.president.gov.ua/>
9. Systema elektronnykh derzhavnykh zakupivel' «ProZorro» [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: <https://prozorro.gov.ua/>
10. Portal vykorystannya publichnykh koshtiv «E-data» - [Elektronnyy resurs] - Rezhym dostupu: <https://spending.gov.ua/>
11. Yedyna systema mistsevykh petytsiy [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: <http://e-dem.in.ua/>
12. E-GOV u sviti. Svitovyy dosvid e-uryaduvannya [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : http://nc.gov.ua/menu/e_gov/
13. Pryntsypy orhanizatsiyi elektronnogo uryadu [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://pidruchniki.ws/12210605/politologiya/printsipi_organizatsiyi_elektronnogo_uryadu

Птащенко Е.В., Гончарова Е.Ю., Шутенко В.П.
Электронное правительство как средство модернизации государственного управления.

На сегодняшний день развитие информационных технологий стал главным фактором для развития мирового сообщества. Такие изменения приводят к глобальным сдвигам в экономической, социальной, политической и культурной сферах. Актуальность выбранной темы является обусловленной следующими причинами: во-первых, информационно-коммуникативные технологии все больше стали влиять на общественный развитие и мнение, поэтому в результате, по данным агентства «Semantrum» количество интернет пользователей в Украине с каждым годом увеличивается и сейчас эта цифра составляет около 21,6 пользователей, во-вторых, в таких условиях большинство централизованных структур не в состоянии реагировать на стремительные изменения во внешней среде, поэтому возникает потребность в увеличении мобильности государственных служб. Прежде всего, для продвижения информационного общества необходимо единой системы законодательства, различные информационно-коммуникационные технологии и общегосударственные информационно-аналитические системы различного уровня и назначения. Сегодня приоритетных задач для Украины является создание такого общества, которое поможет беспрепятственно создавать и накапливать информацию и знания, обеспечит свободный доступ к ним. Таким образом, каждый гражданин получит возможность в полной мере реализовать свой творческий

потенциал и тем самым способствовать общественной и личной развития.

Ключевые слова: электронное правительство, государство, информационно-коммуникативные технологии, централизованные структуры, электронное управление, Украина.

Ptashchenko O.V., Goncharova K.Yu., Shutenko V.P.
Electronic government as a means of modernizing public administration.

To date, the development of information technology has become the main factor for the development of the world community. Such changes lead to global changes in the economic, social, political and cultural spheres. The urgency of the chosen topic is due to the following reasons: firstly, information and communication technologies have become increasingly influenced by social development and opinion, and as a result, according to the agency "Semantrum," the number of Internet users in Ukraine increases every year; and now this figure is about 21.6 users, and secondly, under such conditions, most centralized entities are not able to respond to rapid changes in the external environment, hence the need to increase the mobility of public services. First of all, in order to promote the information society, a unified system of

legislation, various information and communication technologies and nation-wide information and analytical systems of different levels and purposes are needed. Today, the priority task for Ukraine is the creation of such a society, which will help to easily create and accumulate information and knowledge, and will provide free access to them. Thus, every citizen will have the opportunity to fully realize his creative potential and thus contribute to social and personal development.

Key words: e-government, state, information and communication technologies, centralized structures, electronic management, Ukraine.

Птащенко О.В. – к. е. н., доцент кафедри управління соціальними комунікаціями ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Гончарова К.Ю. – студентка 3 курсу спеціальності «Журналістика»

Шутенко В.П. – студентка 3 курсу спеціальності «Журналістика»

Рецензент: д. е. н, проф. **Чернявська Є.І.**

Стаття подана 15.12.2017.